

⁶²⁷
Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

489. meddelelse. 2. oktober 1952.

A. Forsøgsresultater.

**Sortsforsøg med lave, grønne bønner.
1949-51.**

Forsøgene, der er udført på statens forsøgsstationer ved Virum, Blangstedgaard, Spangsbjerg og Hornum, har strakt sig over tre år og haft til formål at vurdere det nuværende sortiment af lave, grønne bønner for at kunne udpege de mest værdifulde sorter.

Der har deltaget 36 sorter, hovedsagelig indkøbt hos forskellige frøfirmaer. 4 sorter er udgået på grund af en meget ringe spireevne, eller fordi de ikke mere er i handelen, og 2 sorter har kun været med i forsøgene i årene 1950—51.

Ved første års forsøg blev der efter en bedømmelse på Blangstedgaard i 1949, foretaget af repræsentanter fra konserverindustrien og forsøgsstationerne, udskudt følgende 10 sorter på grund af mindre god form og dårlig kvalitet — sygdom, grove ribber og ringe skørhed: Sværd, Slagsværd, Sværd Nordstern, Sværd krydsning, Sværd Danmark, Haricot vert, Saxonia, Olsok, Arla og Tusind for een, og forsøgene er derefter fortsat med 22 sorter i tilsammen 10 forsøg. Til forsøgene er hvert år indkøbt nyt frø.

På grund af dårlige vækstbetingelser ved Hornum og Spangsbjerg i 1949 er resultaterne herfra ikke medregnet ved opgørelsen.

Da bønnernes kvalitet, form og sundhed er af største betydning for brugsværdien, må man regne mere med dette end det absolut højeste udbytte. Den ringe brug af grønne bønner skyldes for en del anvendelse af mindre velegnede sorter af for dårlig kvalitet. Gennemsnit af værditallene fra 1949 og 1950 er

opført i tabellens sidste kolonne. Det er den ribbefri og skøre bønne, der må vælges.

Efter bælgernes form og størrelse er sorterne inddelt i 4 grupper:

- 1) lange, brede, flade bælle (sværd snittebønner),
- 2) lange til halvlange, mellembrede, halvtykke bælle (snittebønner),
- 3) halvlange, nærmest smalle, ret tykke til runde bælle (brydbønner),
- 4) korte, små bønner (asparges- og perlebønner).

Sorterne er på bilaget opførte i rækkefølge efter samlet udbytte, ligesom der også gives oplysninger om pct. syge bælle, brugeligt udbytte, tidlighed, bællstørrelse og kvalitet.

Gruppe 1, sværd snittebønner. Denne gruppe har lange, brede bønner. Sorterne er meget hårdføre og meget yderige, men grove og med stærke ribber. *Kan med fordel plukkes på et tidligt udviklingstrin.* Har kun få syge bælle, i gennemsnit 8 pct.

Største Sværd er den mest yderige med højt værdital. Væksten er kraftig, opret, bladene store, bredrunde, lysegrønne — grønne og bælgene lange, brede, flade, let krummede.

Gruppe 2, mellembrede snittebønner har ingen sorter, der ubetinget kan anbefales. *Grand a* og *Grand*, der ligner hinanden, er næsten ribbefri og med et jævnt stort værdital, men de har et stort antal syge bælle, 22 og 25 pct. Det samme gælder for sorten *A m u l e t*.

Gruppe 3, brydbønner. Bælgene smalle, runde, kødfulde og er med undtagelse af *R e k o r d* helt ribbefri og med højt værdital. Blandt de bedste er:

Carlos Favorit, der har ligget højest i udbytte i denne gruppe og med et pænt værdital. Væksten middel, bladene

ret store, friskgrønne og bælgene grønne — hvidgrønne, halv-lange, runde, kødfulde, svagt krummede.

Prinzess, holländische doppelte og Hollandsk Prinsesse er sikkert de samme og er begge yderlige og værdifulde med meget høje værdital og meget sunde bælg, kun med 4 og 5 pct. syge. Sidstnævnte sort gav lidt lavere udbytte på grund af en mindre god spireevne i 1951. Væksten middelkraftig, bladene store, mørkegrønne og bælgene lysegrønne — hvidgrønne, ret korte, fladrunde til ovale, svagt krummede.

Fiskeby har givet lidt mindre udbytte, men er ellers af god kvalitet. Den har dog tilbøjelighed til krumme bælg. Væksten kraftig, bladene store, mørkegrønne og bælgene grønne — hvidgrønne, mellemstore, ovale, svag til stærkt krummede.

Saxa har haft 23 pct. syge bælg.

Hinrichs Kæmpe er af fin kvalitet, men ligger noget under i udbytte. De nyere sorter Feinschmecker og Landreth har heller ikke kunnet klare sig i udbytte med de bedste.

Gruppe 4, asparges- og perlebønner. Der synes at være en kvalitetsforskel i de 2 prøver af Hundrede for een til fordel for den sidste, der dog giver en del mindre i udbytte. Må ikke være fuldt udviklet ved plukning. Perle sukker er den lavest ydende af alle prøvedyrkede sorter, men den er af en meget god kvalitet.

Abonnement på korte meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan tegnes på ethvert postkontor og hos postbudet under navn af »Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur«.

Abonnementsprisen er 3 kr. om året, postpenge iberegnet.

Anmeldelse om adresseændring må indgives til postvæsenet.

Trykt i 20.000 eksemplarer.

Bilag til 489. meddelelse.

Oversigt over sortsforsøg med lave, grønne bønner.

Virum og Blangstedgaard 1949—51,
Hornum og Spangsbjerg 1950—51.

Sortens navn	Udbytte ialt kg/ar	Syge bælg pct.	Brugelige bælg kg/ar	Forholdstal		Udbytte i plukketidens første trediedel pct.	100 bælg kg	Ingen eller svage karstrenge (ribber) pct. antal	Værdital** for kvaliteten 1949 og 1950 i gns.
				udbytte ialt	brugelige bælg				
Lange, brede, flade bælg (sværd snittebønner)									
Største Sværd	186.1	8	171.2	153	163	6	0.84	62	64
Sværd ekstra	181.4	7	168.7	149	160	6	0.88	70	51
Sværd Kejser Wilhelm	170.1	9	154.8	140	147	14	0.88	55	59
Lange til halvlange, mellembrede, halvtukke bælg (snittebønner)									
Masterpiece	149.4	11	133.0	123	126	41	0.88	46	51
Granda	130.5	22	101.8	107	97	47	0.84	89	60
Grand	126.7	25	95.0	104	90	49	0.77	96	66
Amulet	114.8	24	87.2	94	83	45	0.75	96	74
Canadian Wonder	99.4	13	86.5	82	82	21	0.71	61	45
Halvlange, nærmest smalle, ret tykke til runde bælg (brydbønner)									
Carlos Favorit	147.2	8	135.4	121	129	31	0.55	99	69
Rekord	138.9	22	108.3	114	103	52	0.60	44	56
Prinzess, holländische dop- pelte	130.3	5	123.8	107	118	27	0.61	99	87
Hollandsk Prinsesse	109.4	4	105.0	90	100	29	0.67	98	86
Fiskeby	116.4	8	107.1	96	102	42	0.69	97	72
Saxa	115.2	23	88.7	95	84	52	0.68	98	73
Hinrichs Kæmpe, brogetfrø.	98.8	9	89.9	81	85	36	0.61	99	82
Hinrichs Kæmpe, hvidfrøet	91.1	13	79.3	75	75	33	0.60	98	80
Feinschmecker*	93.8	6	87.7	77	83	23	0.58	99	74
Landreth*	89.2	21	70.5	73	67	41	0.70	99	80
Ribbefri amerikansk kon- servesbønne	71.8	36	46.0	59	44	56	0.60	98	73
Små, korte bælg (asparges- og perlebønner)									
Hundrede for een	138.4	12	121.8	114	116	14	0.39	31	58
Hundrede for een	107.0	16	89.9	88	85	17	0.39	41	71
Perle Sukker	66.8	4	64.1	55	61	9	0.84	95	84
Gennem snit 22 sorter	121.5		105.3	100	100				

*) kun i 1950-51. **) Karakter 1-10. Bælgform · 2 + ribbefrihed · 4 + skørhed · 4.